

Posudek na diplomovou práci Mgr. Mgr. Michala Novotného

Téma:

Rodinný fideikomis šlechty v českých zemích na příkladu svěřenského nástupnictví na bývalých schlikovských panstvích Kopidlna a Staré Hrady

Autor se ve své práci zabývá fideikomisem a zejména rodinným fideikomisem. Jednalo o se šlechtický institut znemožňující držitelům dělit majetek, a tak jej uchovat v rámci rodiny. Byl ovlivněn římským právem, kde byla právní úprava fideikomisu velmi účelně nastavena.

Na úvod je nutno poznamenat, že se autor zhostil svého úkolu výborně, byl schopen provést podrobnou analýzu zvolené problematiky, zhodnotit složitý vývoj a provést zajímavý výzkum.

Diplomová práce je kromě úvodu a závěru rozdělena do 16 zásadních kapitol. Zde je na škodu práce, že autor nečísluje jednotlivé kapitoly, čímž se stává práce pro nezasvěceného čtenáře celkem nepřehlednou.

Fideikomis se do českých zemí rozšířil zejména z Rakouska, a i když se v praxi uplatňoval od 17. století, byl po právní stránce upraven až v roce 1811 v ABGB. Je ovšem zajímavé, že i v Koldínově obsahové formě.

V souvislosti s fideikomisem se musel diplomant přirozeně věnovat právu dědickému. Velmi dobře postihl rozdíly i podobnost fideikomisu s nedílem. Ke zrušení fideikomisu došlo v českých zemích v roce 1924, s tímto institutem se v praxi, ale setkáváme ještě několik let po roce 1924.

K fideikomisu se vrátil i občanský zákoník z roku 2012, avšak opět jde o poněkud jinou úpravu než v době jeho rozkvětu v 18. století, která byla dána spíše zvykovým právem.

Velmi podrobně analyzuje autor spor o svěřenské nástupnictví na schlikovských panstvích Kopidlno a Staré Hrady mezi rody Schliků a Ungnadů na začátku 20. století. Spor o nástupnictví byl rozhodnut ve prospěch Ungnadů. Ti však v roce 1917 vymřeli po meči. Majetek připadl sestrám posledního Ungnada. Schlikové pak spor o majetek vedli ještě v průběhu první republiky. Autor popisuje zasvěceně tento spor a uvádí důvody, za kterých Schlikové tato panství získali, a za kterých je také následovně ztratili.

Přínosné je zamyšlení autora nad přesahy právní úpravy fideikomisu i do mezinárodního práva.

Práce je psaná s velkou erudicí, autor se svému badatelskému úkolu věnoval velmi dostatečně. Celkově autor čtenáře seznamuje s historickými souvislostmi a v práci představuje nejenom právní předpisy, ale i literaturu a prameny, kdy provádí jejich hlubší rozbor a komentáře. Předložená diplomová práce obsahuje i cizojazyčnou literaturu a zejména archivní prameny. Autor vycházel důsledně z odborné literatury a zvláště právě pak z archivních pramenů, což je velkým pozitivem této diplomové práce.

Při zadání práce do kontroly plagiátorství kvalifikačních prací při posouzení podobnosti s jinými pracemi, vyšla autorova práce s nejvyšší mírou podobnosti na 3 %, nelze tuto práci považovat za plagiátorskou.

Diplomová práce Michala Novotného přesahuje požadavky na práci diplomovou. [Nemám k jejímu obsahu, ani ke struktuře žádné připomínky. Považuji ji za práci vynikající a navrhuji, aby po úspěšné obhajobě byla hodnocena známkou výborně.

Doporučené otázky k obhajobě:

1. Sněmovní debaty o zrušení fideikomisu v českém parlamentu
2. Výhody a nevýhody fideikomisu

Senohraby: 15.5.2023

Prof. JUDr. PhDr. Karolina Adamová, DSc.